

Βρυξέλλες, 9 Δεκεμβρίου 2022
(OR. en)

15133/22

SOC 645
EMPL 447
GENDER 192
ECOFIN 1218

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

αριθ. προηγ. εγγρ.: 14588/22

Θέμα: Σχέδιο συμπερασμάτων του Συμβουλίου με θέμα «Η ισότητα των φύλων σε διαταραγμένες οικονομίες: Εστίαση στη νέα γενιά»

Διαβιβάζονται συνημμένως στις αντιπροσωπίες τα συμπεράσματα του Συμβουλίου για το ανωτέρω θέμα, όπως εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο EPSCO κατά τη σύνοδό του στις 8 Δεκεμβρίου 2022.

Η ισότητα των φύλων σε διαταραγμένες οικονομίες: Εστίαση στη νέα γενιά

Συμπεράσματα του Συμβουλίου

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ΟΤΙ

1. Η Ευρώπη διανύει μια ταραχώδη περίοδο. Από το 2019, όταν το Συμβούλιο ενέκρινε συμπεράσματα με θέμα «Οικονομίες ίσων ευκαιριών ως προς το φύλο στην ΕΕ: Η μελλοντική πορεία», μείζονες κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις έχουν ανακύψει ή έχουν επιδεινωθεί ως συνέπεια της πανδημίας COVID-19 και του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, σε συνδυασμό με έναν υψηλό πληθωρισμό που προκάλεσε την αύξηση του κόστους διαβίωσης, την άνοδο της ενεργειακής φτώχειας ως αποτέλεσμα του αυξημένου κόστους των καυσίμων, τη στεγαστική κρίση, αλλά και έντονα φαινόμενα ξηρασίας, δασικών πυρκαγιών και πλημμυρών που οφείλονται στην κλιματική αλλαγή. Καθένα από τα προβλήματα αυτά θα συνεχίσει να έχει σημαντικό αρνητικό αντίκτυπο στις ζωές των ανθρώπων στην Ευρώπη, ιδίως των νέων και των μελλοντικών γενεών. Όλες αυτές οι προκλήσεις έχουν σαφή διάσταση φύλου.
2. Η ισότητα των φύλων και τα ανθρώπινα δικαιώματα βρίσκονται στο επίκεντρο των ευρωπαϊκών αξιών. Η ισότητα γυναικών και ανδρών αποτελεί θεμελιώδη αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία κατοχυρώνεται στις Συνθήκες και αναγνωρίζεται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, και η οποία θα πρέπει να εξασφαλίζεται από τα κράτη μέλη στις προσπάθειές τους για την πρόληψη, την αντιμετώπιση και την παρακολούθηση των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων, μεταξύ άλλων και όσον αφορά την κατανομή των κινδύνων και των οφελών που απορρέουν από τις ευρείες κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις.

3. Το 2022 είναι το Ευρωπαϊκό Έτος Νεολαίας και, στο πλαίσιο αυτό, διοργανώθηκε τον Οκτώβριο του 2022 η διάσκεψη με θέμα «The Europe of Tomorrow: Gender Equality and the Economy» (Η Ευρώπη του αύριο: ισότητα των φύλων και οικονομία) με σκοπό να αποτελέσει έναν χώρο όπου οι πολίτες, ιδίως οι νέοι, θα μπορούσαν να συζητήσουν το μέλλον της Ευρώπης και να συνεισφέρουν στις μελλοντικές πολιτικές της ΕΕ. Για την προώθηση της Ένωσης ισότητας και την εξάλειψη των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων, οι οποίες επιδεινώνονται από τις σημερινές κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις, είναι απαραίτητο να διασφαλιστεί ότι η φωνή της νεολαίας ακούγεται καθώς και ότι παρέχεται στήριξη για τη συμμετοχή της επί ίσοις όροις στις πολιτικές διαδικασίες και τις διαδικασίες χάραξης πολιτικών, σύμφωνα με όλους τους σχετικούς στόχους της στρατηγικής της ΕΕ για τη νεολαία 2019-2027 και με δέουσα συνεκτίμηση των συναφών ευρωπαϊκών στόχων για τη νεολαία.

ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ

4. Τη μελέτη του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων (EIGE) με τίτλο «Gender equality and the socio-economic impact of the COVID-19 pandemic» (Ισότητα των φύλων και κοινωνικοοικονομικές συνέπειες της πανδημίας COVID-19), που δημοσιεύτηκε στις 26 Μαΐου 2021.
5. Τη σύνοψη πολιτικής του EIGE με τίτλο «Young women and men in the aftermath of the COVID-19 pandemic» (Νέες γυναίκες και νέοι άνδρες στον απόηχο της πανδημίας COVID-19), που δημοσιεύτηκε στις 4 Οκτωβρίου 2022.
6. Τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (ΕΟΚΕ) με θέμα την ισότητα των φύλων, που εκδόθηκε στις 13 Ιουλίου 2022.
7. Το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 7ης Απριλίου 2022, σχετικά με την ενωσιακή προστασία για παιδιά και νέους που αναγκάζονται να εγκαταλείψουν την Ουκρανία λόγω του πολέμου.
8. Το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 17ης Φεβρουαρίου 2022, σχετικά με την ενδυνάμωση της ευρωπαϊκής νεολαίας: απασχόληση και κοινωνική ανάκαμψη μετά την πανδημία.

9. Το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 21ης Ιανουαρίου 2021, σχετικά με την πρόσβαση σε αξιοπρεπή και οικονομικά προσιτή στέγαση για όλους.
10. Το αποτέλεσμα της διάσκεψης υψηλού επιπέδου με θέμα «The Europe of Tomorrow: Gender Equality and the Economy» (Η Ευρώπη του αύριο: ισότητα των φύλων και οικονομία), που πραγματοποιήθηκε στην Πράγα στις 3-4 Οκτωβρίου 2022, όπου τονίστηκε η ανάγκη διασφάλισης και προώθησης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο των νέων συνθηκών που διαμορφώνονται, όπως ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, η στεγαστική κρίση και η ενεργειακή φτώχεια, καθώς και η ανάγκη αντιμετώπισης των προκλήσεων που ταλανίζουν σήμερα τους νέους, με σκοπό την επίτευξη μιας Ένωσης ισότητας αύριο.
11. Το αποτέλεσμα της διάσκεψης υψηλού επιπέδου με θέμα «Tackling energy poverty: EU approach & sharing best practices» (Αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας: προσέγγιση της ΕΕ και ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών), που πραγματοποιήθηκε στην Πράγα στις 24 Οκτωβρίου 2022, όπου τονίστηκε η σημασία της αντιμετώπισης της ευάλωτης κατάστασης των γυναικών, κυρίως των μόνων μητέρων και των ηλικιωμένων γυναικών, σε συνάρτηση με την ενεργειακή φτώχεια.

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ΟΤΙ

12. Μολονότι η οικονομική ανάκαμψη από την πανδημία έχει αρχίσει, παραμένει ατελής. Οι περιορισμοί που θεσπίστηκαν για την ανάσχεση της πανδημίας την άνοιξη του 2020, και μετέπειτα, επέφεραν μείωση της οικονομικής δραστηριότητας. Η πορεία προς την ανάκαμψη που χαράχθηκε το καλοκαίρι του ίδιου έτους παρεμποδίστηκε από πολλαπλούς παράγοντες, όπως η αύξηση των τιμών πολλών βασικών προϊόντων, οι διαταραχές στις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού, οι πληθωριστικές πιέσεις και τα νέα κύματα της COVID-19 που οδήγησαν στην επαναφορά των περιορισμών σε πολλές χώρες.

13. Ως αποτέλεσμα της πανδημίας, ξεκίνησε μια συζήτηση σχετικά με το πώς θα εξασφαλιστεί μια ανάκαμψη που θα λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του φύλου. Στο πλαίσιο αυτό, ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας έχει αποτελέσει εξαιρετική ευκαιρία για τη διοχέτευση έκτακτων πόρων σε μέτρα που συμβάλλουν στην ισότητα των φύλων. Ωστόσο, η ευκαιρία αυτή δεν αξιοποιήθηκε πάντοτε επαρκώς, καθώς η διάσταση της ισότητας των φύλων συχνά δεν αντικατοπτρίζεται σε αρκετό βαθμό στα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, και έχουν ληφθεί ελάχιστα μέτρα για την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών των γυναικών. Το καθήκον της διασφάλισης μιας ανάκαμψης με γνώμονα το φύλο είναι ακόμη πιο επιτακτικό τώρα λόγω των πρόσθετων κοινωνικοοικονομικών προκλήσεων που έχουν ανακύψει.
14. Οι γυναίκες και οι άνδρες νεαρής ηλικίας υπήρξαν ιδιαίτερα ευάλωτοι στις οικονομικές επιπτώσεις της κρίσης COVID-19. Καθώς οι νέοι εργάζονται συχνά σε θέσεις προσωρινής και μερικής απασχόλησης ή σε κλάδους που προϋποθέτουν υψηλό βαθμό ανθρώπινης επαφής, είχαν περισσότερες πιθανότητες να έρθουν αντιμέτωποι με απόλυση ή μείωση του χρόνου εργασίας τους. Επιπλέον, οι νέοι συχνά απασχολούνται σε θέσεις μη αμειβόμενης πρακτικής άσκησης. Μολονότι οι νέοι άνδρες επανέρχονται πλέον σταθερά στην αγορά εργασίας σε πολλά κράτη μέλη, οι νέες γυναίκες βιώνουν μακροχρόνια ανεργία¹. Οι σημερινές προκλήσεις ασκούν πρόσθετη πίεση στις γυναίκες και τους άνδρες νεαρής ηλικίας και αυξάνουν περαιτέρω τον κίνδυνο η σημερινή νέα γενιά να μην αντεπεξέλθει τόσο καλά όσο οι προηγούμενες.

---

¹ EIGE (2022), σύνοψη πολιτικής με τίτλο «Young women and men in the aftermath of the COVID-19 pandemic» (Νέες γυναίκες και νέοι άνδρες στον απόηχο της πανδημίας COVID-19). Σύνοψη πολιτικής.

15. Μολονότι οι γυναίκες υπερεκπροσωπήθηκαν στους τομείς που επηρεάστηκαν λιγότερο από την απώλεια θέσεων εργασίας κατά τη διάρκεια της πανδημίας, όπως η εκπαίδευση και η υγεία, υπέστησαν συνολικά υψηλότερες μειώσεις των πραγματικών ωρών εργασίας τους συγκριτικά με τους άνδρες². Επιπλέον, κατά τη διάρκεια της πανδημίας, συγκριτικά με την προηγούμενη κατάσταση, λιγότερες γυναίκες ανέφεραν ότι υπήρξε ίση κατανομή των ευθυνών φροντίδας με τους συντρόφους τους, ενώ οι περισσότερες δήλωσαν ότι αναγκάστηκαν να επωμιστούν το μεγαλύτερο μέρος της μη αμειβόμενης εργασίας φροντίδας. Συνεπώς, η πανδημία όξυνε τις υφιστάμενες ανισότητες μεταξύ των φύλων και συνέβαλε στη διαίωνιση των παραδοσιακών ρόλων των φύλων στην ιδιωτική σφαίρα, με αποτέλεσμα οι νέες γυναίκες να επωμίζονται όχι μόνο τα περισσότερα καθήκοντα παιδικής φροντίδας και τις περισσότερες οικιακές εργασίες, αλλά και την κατ' οίκον εκπαίδευση. Η αφιέρωση περισσότερου χρόνου στα καθήκοντα φροντίδας εις βάρος των ευκαιριών αμειβόμενης εργασίας και του ελεύθερου χρόνου τους είχε σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στην ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής των γυναικών, στην ψυχική υγεία και τη συνολική ευημερία τους, καθώς και στην οικονομική ανεξαρτησία τους. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τις γυναίκες με μικρά παιδιά.

---

² EIGE (2022), σύνοψη πολιτικής με τίτλο «Young women and men in the aftermath of the COVID-19 pandemic» (Νέες γυναίκες και νέοι άνδρες στον απόηχο της πανδημίας COVID-19). Σύνοψη πολιτικής.

16. Πολλοί Ευρωπαίοι αναγκάστηκαν να προσαρμόσουν τις εργασιακές τους συνήθειες και να ασπαστούν τον κόσμο του διαδικτύου και τις πρακτικές τηλεργασίας. Επίσης, έχει σημειωθεί αύξηση της χρήσης ευέλικτων μορφών εργασίας, όπως οι άτυπες ώρες εργασίας. Πολλοί άνθρωποι αναγκάστηκαν να συνδυάσουν την κατ' οίκον εργασία με τη φροντίδα μελών της οικογένειάς τους. Οι γυναίκες έχουν επωμιστεί το πρόσθετο βάρος της αναγκαίας προσαρμογής των εργασιακών τους προτύπων, ενώ παράλληλα καλούνται να αναλάβουν τον ρόλο επιπλέον φροντιστών, γεγονός που έχει επιδεινώσει τις υφιστάμενες ανισότητες. Κατά τη διάρκεια των περιόδων εγκλεισμού, οι μητέρες ανέφεραν ότι διέκοπταν την εργασία τους κατά 50 % συχνότερα από τους πατέρες³. Όσον αφορά τις φτωχές και οικονομικά περιθωριοποιημένες οικογένειες, η πανδημία έχει επηρεάσει αρνητικά τόσο τις δυνατότητες απασχόλησης όσο και την πρόσβαση των παιδιών στην εκπαίδευση. Η συνέχιση και η περαιτέρω υιοθέτηση της τηλεργασίας και της υβριδικής εργασίας στην Ευρώπη μετά την πανδημία θα εξαρτηθεί από ευρύ φάσμα παραγόντων, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεών τους στην παραγωγικότητα, την οργάνωση και τις συνθήκες εργασίας. Ωστόσο, εάν υποτεθεί ότι η τηλεργασία ήρθε για να μείνει, πρέπει να αντιμετωπιστούν επείγοντως οι συνακόλουθες νέες προκλήσεις για την ισότητα των φύλων και να διασφαλιστεί το δικαίωμα των εργαζομένων στην αποσύνδεση και την αποφυγή της συμμετοχής σε ηλεκτρονικές επικοινωνίες που αφορούν την εργασία εκτός του ωραρίου εργασίας. Θα πρέπει να αποτραπεί το ενδεχόμενο η τηλεργασία να καταστεί εναλλακτική λύση έναντι της εργασίας με αυτοπρόσωπη παρουσία στο γραφείο μόνο για τις γυναίκες, καθώς αυτό θα ενίσχυε τα στερεότυπα και τις πρακτικές που εισάγουν διακρίσεις. Εάν, όμως, χρησιμοποιηθεί σωστά, η τηλεργασία θα μπορούσε να συντελέσει στην ίση κατανομή της αμειβόμενης εργασίας και της μη αμειβόμενης παροχής φροντίδας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Επιπλέον, η ίση πρόσβαση στη συνδεσιμότητα και στις ψηφιακές τεχνολογίες θα μπορούσε να συμβάλει στη γεφύρωση του χάσματος ψηφιακών δεξιοτήτων. Η ανταλλαγή ορθών πρακτικών στον τομέα της προώθησης της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο της τηλεργασίας είναι επίσης σημαντική.

---

³ EIGE (2021), «Gender equality and the socio-economic impact of the COVID-19 pandemic» (Ισότητα των φύλων και κοινωνικοοικονομικές συνέπειες της πανδημίας COVID-19).

17. Όταν εργάζονται στο σπίτι, οι γυναίκες μπορεί να είναι περισσότερο εκτεθειμένες σε ενδοοικογενειακή βία και άλλες μορφές βίας στην εργασία, μεταξύ άλλων διαδικτυακή έμφυλη βία, παρενόχληση και κακοποίηση. Πρέπει επίσης να αντιμετωπιστούν αυτοί οι αυξημένοι κίνδυνοι βίας που συνδέονται με την τηλεργασία.
18. Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας έχει προκαλέσει κλιμακούμενη ανθρωπιστική κρίση στην Ευρώπη, με πάνω από 7,4 εκατομμύρια ανθρώπους να εγκαταλείπουν την Ουκρανία⁴ και επιπλέον 7 εκατομμύρια ανθρώπους να εκτοπίζονται στο εσωτερικό της Ουκρανίας⁵. Οι γυναίκες και τα παιδιά αποτελούν το 90 % των ατόμων που προσπαθούν να ξεφύγουν από την κρίση⁶.
19. Ακόμη και μετά τη χορήγηση προσωρινής προστασίας στην ΕΕ, πολλοί από αυτούς που εγκατέλειψαν την Ουκρανία, ιδίως γυναίκες και κορίτσια, εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν πολλά διαφορετικά εμπόδια, μεταξύ των οποίων η έλλειψη στέγασης, η περιορισμένη πρόσβαση σε κατάρτιση και μαθήματα γλωσσών, οι δυσκολίες εισόδου στην αγορά εργασίας, η έλλειψη προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας (ΠΕΦ) και η ανεπαρκής πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη. Επιπλέον, οι νέες γυναίκες και τα κορίτσια, ειδικότερα, είναι ευάλωτα στη σεξουαλική και έμφυλη βία και στην εμπορία ανθρώπων. Είναι αναγκαίο να αποκατασταθεί η σταθερότητα στις ζωές όσων έχουν εγκαταλείψει την Ουκρανία, μεταξύ άλλων με την εξασφάλιση δίκαιης απασχόλησης για τους ενήλικες και ποιοτικής φροντίδας και εκπαίδευσης για τους νέους και τα παιδιά, συμπεριλαμβανομένης της ΠΕΦ, καθώς και με την παροχή πρόσβασης στον πολιτισμό και προστασίας από την εκμετάλλευση, την εμπορία ανθρώπων και τη βία. Η προστασία αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική για τις γυναίκες και τα παιδιά από την Ουκρανία που φιλοξενούνται σε διάφορες μορφές προσωρινής στέγασης, όπου θα μπορούσαν να αποτελέσουν θύματα εκμετάλλευσης λόγω της ευάλωτης κατάστασής τους.

---

⁴ ΟΗΕ (2022), Πύλη επιχειρησιακών δεδομένων / Κατάσταση των προσφύγων στην Ουκρανία.

⁵ ΟΗΕ (2022), Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες / Ουκρανία: εσωτερικώς εκτοπισθέντα άτομα.

⁶ ΟΗΕ (2022), Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες / Κατάσταση έκτακτης ανάγκης στην Ουκρανία.

20. Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας θολώνει τις προοπτικές για την οικονομία, καθώς ανακόπτει την εύθραυστη ανάκαμψη που βρισκόταν σε εξέλιξη. Η απότομη αύξηση των τιμών των βασικών προϊόντων, η οποία εντείνει τις πληθωριστικές πιέσεις και περιορίζει τα εισοδήματα και τις δαπάνες, πλήττει σφόδρα τα μέσα βιοπορισμού των ανθρώπων σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Επιπλέον, η άφιξη εκατομμυρίων ανθρώπων που έχουν εκτοπιστεί από την Ουκρανία, οι περισσότεροι από τους οποίους είναι γυναίκες και παιδιά, αποτελεί πρόσθετη πρόκληση για τις ευρωπαϊκές οικονομίες που έχουν ήδη πληγεί από τα πρόσφατα γεγονότα.
21. Η τρέχουσα οικονομική κατάσταση στην Ευρώπη επηρεάζει διαφορετικά τους άνδρες και τις γυναίκες λόγω των υφιστάμενων διαρθρωτικών ανισοτήτων μεταξύ των φύλων. Οι νέες γυναίκες έχουν σχεδόν διπλάσιες πιθανότητες από τους νέους άνδρες να αφιερώνουν περισσότερες από τέσσερις ώρες ημερησίως σε καθήκοντα παιδικής φροντίδας⁷. Η ανισότητα στον τομέα της μη αμειβόμενης εργασίας φροντίδας ενισχύεται όχι μόνο από τα στερεότυπα που αφορούν το φύλο και, ορισμένες φορές, από ανεπαρκείς πολιτικές σχετικά με την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα (ΠΕΦ) και τη χορήγηση αδειών, αλλά και από το γεγονός ότι κατά μέσο όρο οι γυναίκες αμείβονται λιγότερο από τους άνδρες, με αποτέλεσμα να ενθαρρύνονται οι οικογένειες να διαιωνίζουν το μοντέλο κατά το οποίο ο άνδρας είναι πρωτίστως εκείνος που συντηρεί οικονομικά την οικογένεια, ενώ η γυναίκα είναι κυρίως υπεύθυνη για το νοικοκυριό. Επειδή αναλαμβάνουν μεγαλύτερο μερίδιο των καθηκόντων φροντίδας, πολλές νεαρές γυναίκες είτε παραμένουν εκτός της αγοράς εργασίας μετά την ολοκλήρωση της εκπαίδευσής τους είτε διακόπτουν τη σταδιοδρομία τους σε πρώιμο στάδιο. Επιπλέον, σε σύγκριση με τους άνδρες, οι γυναίκες έχουν περισσότερες πιθανότητες να εργαστούν σε θέσεις μερικής απασχόλησης ή με συμβάσεις ευέλικτης ή άτυπης εργασίας. Το γεγονός ότι οι γυναίκες εκτελούν δυσανάλογο μερίδιο της μη αμειβόμενης εργασίας φροντίδας αποτελεί βασική αιτία των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων όσον αφορά τις αμοιβές και τις συντάξεις, καθώς και του υψηλότερου κινδύνου φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού των γυναικών.

---

⁷ EIGE (2022), σύνοψη πολιτικής με τίτλο «Young women and men in the aftermath of the COVID-19 pandemic» (Νέες γυναίκες και νέοι άνδρες στον απόηχο της πανδημίας COVID-19). Σύνοψη πολιτικής.

22. Η Ευρώπη αντιμετωπίζει στεγαστική κρίση. Ήδη πριν από την πανδημία COVID-19, το κόστος στέγασης είχε αυξηθεί σημαντικά. Κατά την περίοδο από το 2010 έως το πρώτο τρίμηνο του 2022, τα ενοίκια αυξήθηκαν κατά 17 % και οι τιμές των κατοικιών κατά 45 % στην ΕΕ⁸. Το υψηλότερο κόστος στέγασης, ιδίως των μικρών κατοικιών, είχε ιδιαίτερα αρνητικές επιπτώσεις στη νέα γενιά. Λόγω έλλειψης αποταμιεύσεων και χαμηλού εισοδήματος, οι νέοι και οι νέες δεν είναι σε θέση να αγοράσουν ένα δικό τους σπίτι, το οποίο θα τους παρείχε οικονομική σταθερότητα, αλλά και σταθερότητα σε συναισθηματικό και υλικό επίπεδο για το μέλλον. Πολλοί νέοι οδηγούνται στην αγορά εργασίας στις μεγάλες πόλεις και, ως εκ τούτου, εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την πρόσβαση στην αγορά ενοικίασης ακινήτων και από την κινητικότητα. Λόγω της αύξησης του κόστους στέγασης, πολλοί νέοι άνθρωποι εξακολουθούν να ζουν με τις οικογένειές τους⁹ ή είναι υποχρεωμένοι να μοιράζονται διαμερίσματα για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από ό,τι θα επιθυμούσαν, συχνά δε αναγκάζονται να ζουν σε συνθήκες οικιακού συνωστισμού. Οι νέες γυναίκες, ιδίως οι μονογονεϊκές οικογένειες και οι γυναίκες αλλοδαπής προέλευσης, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών που έχουν εκτοπιστεί από την Ουκρανία, ενδέχεται να βρεθούν σε ιδιαίτερα ευάλωτη κατάσταση, εν μέρει επειδή είναι πιθανό να αντιμετωπίσουν ειδικές μορφές διακρίσεων και κακοποίησης στο πλαίσιο της πρόσβασης στη στέγαση.

---

⁸ Eurostat (2021), «One in five people in the EU at risk of poverty or social exclusion» (Ένας στους πέντε ανθρώπους στην ΕΕ διατρέχει κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού).

⁹ Το 2019, η οικογενειακή κατοικία ήταν η κύρια επιλογή στέγασης για το 80 % των νέων ηλικίας 18-24 ετών.

23. Ο υψηλός πληθωρισμός, η πανδημία COVID-19 και ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας έχουν συντείνει στην αύξηση του κόστους διαβίωσης, συμπεριλαμβανομένων των τιμών αγαθών και υπηρεσιών, της ενέργειας και της στέγασης. Η εξάρτηση της Ευρώπης από το ρωσικό φυσικό αέριο και η μείωση του εφοδιασμού με ρωσικό φυσικό αέριο έχουν αυξήσει σημαντικά τις τιμές της ενέργειας, με αποτέλεσμα να μένουν στο περιθώριο τα ευάλωτα άτομα. Ήδη το 2020, το 8 % του πληθυσμού της ΕΕ δεν ήταν σε θέση να θερμάνει επαρκώς το σπίτι του¹⁰. Η ενεργειακή φτώχεια είναι το αποτέλεσμα του συνδυασμού χαμηλού εισοδήματος, υψηλών τιμών ενέργειας και χαμηλής ενεργειακής απόδοσης, ιδίως των κτιρίων, και πλήττει σε μεγαλύτερο βαθμό τις γυναίκες από ό,τι τους άνδρες. Λόγω εισοδηματικών ανισοτήτων, οι γυναίκες έχουν χαμηλότερο διαθέσιμο εισόδημα για να καλύψουν το υψηλό ενεργειακό κόστος και πολλές από αυτές ζουν σε κατοικίες με κακή μόνωση και χαμηλή ενεργειακή απόδοση. Το κόστος της ενέργειας αποτελεί ιδιαίτερη πρόκληση για τις γυναίκες σε ηλικία συνταξιοδότησης που ζουν σε μονομελή νοικοκυριά. Επιπλέον, οι γυναίκες έχουν διαφορετικά πρότυπα κατανάλωσης ενέργειας από ό,τι οι άνδρες¹¹. Οι ηλικιωμένες γυναίκες και οι άνεργες γυναίκες τείνουν να περνούν περισσότερο χρόνο στο σπίτι, γεγονός που έχει επίσης αντίκτυπο στην ενεργειακή τους κατανάλωση. Τέλος, οι γυναίκες έχουν μεγαλύτερη επίγνωση της υπερκατανάλωσης και είναι πιο πρόθυμες να αλλάξουν τα καταναλωτικά τους πρότυπα σε περιόδους κρίσεων. Ωστόσο, εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται στον τομέα της ενέργειας, καθώς και στην εκπαίδευση και την έρευνα που σχετίζονται με την ενέργεια, γεγονός που τις εμποδίζει να συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων σε αυτόν τον τομέα.

---

¹⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2022), Energy poverty in the EU (Ενεργειακή φτώχεια στην ΕΕ).

¹¹ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (2019), Women, Gender Equality and the Energy Transition in the EU (Γυναίκες, ισότητα των φύλων και ενεργειακή μετάβαση στην ΕΕ), μελέτη κατόπιν αιτήματος της επιτροπής FEMM.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (2017), Gender Perspective on Access to Energy in the EU (Η διάσταση του φύλου όσον αφορά την πρόσβαση στην ενέργεια στην ΕΕ), μελέτη για την επιτροπή FEMM.

24. Παρότι η φτώχεια ή ο κοινωνικός αποκλεισμός αποτελούν ευρέως διαδεδομένο φαινόμενο¹², το γυναικείο στοιχείο κυριαρχεί, καθώς οι γυναίκες πλήττονται περισσότερο από ό,τι οι άνδρες. Επιπλέον, καθώς ένα σημαντικό ποσοστό μονογονεϊκών οικογενειών διατρέχει κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, σχεδόν το 85 % των μονογονεϊκών οικογενειών στην ΕΕ αποτελείται από γυναίκες¹³. Σε ολόκληρη την ΕΕ, οι νέες γυναίκες και οι νέοι άνδρες είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι στις οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19, με τις νέες γυναίκες να αντιμετωπίζουν υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού και υλικής στέρησης από ό,τι οι νέοι άνδρες¹⁴. Επιπλέον, οι νέες γυναίκες αντιμετωπίζουν εμπόδια και στερεότυπα λόγω φύλου στην ένταξη και τη συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας, φαινόμενο το οποίο συνιστά άμεσο πρόβλημα, αλλά έχει και μακροπρόθεσμες συνέπειες, καθώς διευρύνει το μισθολογικό και συνταξιοδοτικό χάσμα μεταξύ των φύλων και περιορίζει τις ευκαιρίες των γυναικών καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους.
25. Υπό το πρίσμα των κλιμακούμενων επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, της εξάρτησης της Ευρώπης από το ρωσικό φυσικό αέριο και του μειωμένου εφοδιασμού της με ρωσικό φυσικό αέριο, το καθήκον της επίτευξης της πράσινης μετάβασης είναι πιο επιτακτικό από ποτέ. Ωστόσο, χωρίς τις κατάλληλες συνοδευτικές πολιτικές, η πράσινη μετάβαση μπορεί να αφήσει ορισμένες ομάδες ανθρώπων στο περιθώριο, συμπεριλαμβανομένων των νέων γυναικών και ανδρών. Οι πολιτικές και το νομικό πλαίσιο για μια δίκαιη πράσινη μετάβαση θα πρέπει να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της νέας γενιάς και να λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση του φύλου. Οι φωνές των νέων θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται ουσιαστικά και αποτελεσματικά υπόψη στη διαδικασία χάραξης πολιτικής εντός και εκτός της ΕΕ, ιδίως επειδή η κλιματική αλλαγή και η αύξηση του ενεργειακού κόστους αποτελούν παγκόσμιο πρόβλημα και έχουν ιδιαίτερα αρνητικό αντίκτυπο στις νέες γυναίκες, καθώς και στις μελλοντικές γενιές. Είναι αναγκαίο οι νέες γυναίκες και οι νέοι άνδρες να αποκτήσουν τις δεξιότητες και τις ικανότητες που θα τους επιτρέψουν να συμβάλουν στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που αναδύονται μέσα από αυτές.

---

¹² Το 2021 ένας στους πέντε ανθρώπους στην ΕΕ αντιμετώπιζε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. Eurostat (2022), *Living conditions in Europe – poverty and social exclusion* (Συνθήκες διαβίωσης στην Ευρώπη – φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός).

¹³ EIGE (2016), *Poverty, gender and lone parents in the EU* (Φτώχεια, φύλο και μόνοι γονείς στην ΕΕ).

¹⁴ EIGE (2022), *Σύνοψη πολιτικής με τίτλο «Young women and men in the aftermath of the COVID-19 pandemic»* (Νέες γυναίκες και νέοι άνδρες στον απόηχο της πανδημίας COVID-19). Σύνοψη πολιτικής.
Eurostat (2022), *Material and social deprivation rate by age and sex* (Ποσοστό υλικής και κοινωνικής στέρησης ανά ηλικία και φύλο).

26. Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι η μετάβαση της Ένωσης προς μια κλιματικά ουδέτερη και περιβαλλοντικά βιώσιμη οικονομία έως το 2050 είναι δίκαιη και ότι δεν μένει κανείς στο περιθώριο. Η κοινωνία των πολιτών και, ιδίως, οι νέοι έχουν ζητήσει να αναληφθεί πιο φιλόδοξη δράση για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και να ληφθεί υπόψη η μεγαλύτερη ευπάθεια της νέας γενιάς και των γυναικών στις αρνητικές κλιματικές επιπτώσεις. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί ο σεβασμός και η προαγωγή της ισότητας των φύλων, της χειραφέτησης όλων των γυναικών και των κοριτσιών και της ισότητας μεταξύ των γενεών στο πλαίσιο αυτό. Οι επενδύσεις σε πράσινες και ψηφιακές οικονομίες και οικονομίες φροντίδας έχουν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν πρόσθετες θέσεις εργασίας για τους νέους και τις νέες. Ωστόσο, λόγω των υφιστάμενων ανισοτήτων και στερεοτύπων μεταξύ των φύλων, οι γυναίκες και οι άντρες δεν ωφελούνται εξίσου. Τα οφέλη από στοχευμένες επενδύσεις στην ψηφιοποίηση και την πράσινη οικονομία είναι πιθανό να είναι υψηλότερα για τους νέους άνδρες απ' ό,τι για τις νέες γυναίκες, εκτός εάν ληφθούν αποφασιστικά μέτρα για να διασφαλιστεί ότι οι γυναίκες συμμετέχουν πλήρως σε πρωτοβουλίες δίκαιης μετάβασης¹⁵. Επιπλέον, οι συνθήκες εργασίας στον τομέα της φροντίδας είναι συχνά επισφαλείς και πρέπει να βελτιωθούν.

---

¹⁵ Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (2022), Global Employment Trends for Youth 2022: Europe and Central Asia (Παγκόσμιες τάσεις απασχόλησης για τη νεολαία 2022: Ευρώπη και Κεντρική Ασία).

27. Το γεγονός ότι η αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19 επιτάχυνε την ψηφιακή μετάβαση αποτελεί τόσο ευκαιρία όσο και πρόκληση για την ισότητα των φύλων. Το μέλλον της εργασίας θα καθορίζεται από την αυξημένη ζήτηση για επαγγελματίες του τομέα της τεχνολογίας, όπως μηχανικούς υπολογιστών και ειδικούς σε θέματα ΤΠΕ¹⁶. Ωστόσο, εξακολουθεί να διαπιστώνεται σαφής διαχωρισμός με βάση το φύλο στην εκπαίδευση στις ΤΠΕ και στα επαγγέλματα ΤΠΕ, και θα πρέπει να αντιμετωπιστεί. Αυτό το ψηφιακό χάσμα μπορεί να επιδεινωθεί περαιτέρω λόγω προκαταλήψεων βάσει του φύλου, τις οποίες συχνά δεν λαμβάνουν υπόψη ορισμένα εργαλεία και διαδικασίες τεχνητής νοημοσύνης. Δεδομένου ότι η ανάκαμψη μετά την πανδημία πρέπει να συμβαδίζει με την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, οι ικανότητες στους τομείς STEM¹⁷ αναμένεται να διαδραματίσουν ολοένα και πιο ουσιαστικό ρόλο στη μελλοντική οικονομία. Η τόνωση του ενδιαφέροντος των κοριτσιών για τα γνωστικά αντικείμενα στους τομείς STEM, η αντιμετώπιση των στερεοτύπων που αφορούν το φύλο και η «θραύση της γυάλινης οροφής» είναι ζωτικής σημασίας για την προώθηση της ισότιμης ένταξης των γυναικών στην αγορά εργασίας του μέλλοντος. Επιπλέον, απαιτούνται στοχευμένα μέτρα, αναπτυξιακά προγράμματα και επαγγελματικός προσανατολισμός χωρίς έμφυλα στερεότυπα, προκειμένου να διευκολυνθεί η προσέλκυση και η παραμονή κοριτσιών και νέων γυναικών σε σταδιοδρομίες που σχετίζονται με τους τομείς STEM και να ενθαρρυνθούν τα αγόρια και οι άνδρες να εισέλθουν στον τομέα της φροντίδας καθώς και στους τομείς της εκπαίδευσης, της υγείας και της κοινωνικής πρόνοιας. Προκειμένου να καταπολεμηθούν τα έμφυλα στερεότυπα και να καταστεί δυνατή η πρόσβαση των γυναικών, ιδίως των νέων, στην αγορά εργασίας, θα πρέπει επίσης να δοθεί έμφαση στη συνεργασία με τους άνδρες σε θέματα όπως ο ρόλος των ανδρών ως παρόχων φροντίδας και η πρόληψη της έμφυλης βίας.
28. Οι γυναίκες και τα κορίτσια δεν αποτελούν ομοιογενή ομάδα. Η πραγματικότητά τους διαφέρει ανάλογα με πολλούς παράγοντες, όπως η φυλή, το χρώμα, η εθνοτική ή κοινωνική προέλευση, τα γενετικά χαρακτηριστικά, η γλώσσα, η εκπαίδευση, η κοινωνικοοικονομική κατάσταση, η θρησκεία ή οι πεποιθήσεις, τα πολιτικά φρονήματα ή κάθε άλλη γνώμη, η ιδιότητα μέλους εθνικής μειονότητας, η περιουσία, η γέννηση, η αναπηρία, η ηλικία ή ο γενετήσιος προσανατολισμός, που καθορίζουν από κοινού τις ευκαιρίες και τις ιδιαίτερες προκλήσεις τους. Ως εκ τούτου, η διασταυρωτικότητα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, καθώς επηρεάζει ποικιλοτρόπως τις διαφορετικές ομάδες των νέων ανθρώπων.

---

¹⁶ Τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών.

¹⁷ Θετικές επιστήμες, τεχνολογία, μηχανική και μαθηματικά.

29. Τα παρόντα συμπεράσματα βασίζονται σε προηγούμενες εργασίες και πολιτικές δεσμεύσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου, της Επιτροπής και αρμόδιων φορέων στον συγκεκριμένο τομέα, καθώς και στα έγγραφα του παραρτήματος.

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΚΑΛΕΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ, σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους και λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές ιδιαιτερότητες αλλά και με σεβασμό του ρόλου και της αυτονομίας των κοινωνικών εταίρων:

30. Να διασφαλίσουν ότι η ισότητα των φύλων και οι ίσες ευκαιρίες για όλους λαμβάνονται δεόντως υπόψη και προωθούνται καθ' όλη τη διάρκεια της υλοποίησης των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.
31. Να αναπτύξουν κυβερνητικές δράσεις για τη δημιουργία εθνικών μέτρων διαχείρισης κρίσεων που θα είναι ολοκληρωμένα, συμμετοχικά, θα λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση του φύλου και θα εμπλέκουν τόσο γυναίκες όσο και άνδρες, συμπεριλαμβανομένων εκπροσώπων οργανώσεων για τα δικαιώματα των γυναικών, οργανώσεων νεολαίας και ευάλωτων ομάδων.
32. Να προωθήσουν την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και της νεολαίας κατά τη στήριξη των ατόμων, ιδίως των γυναικών και των κοριτσιών, που έχουν εκτοπιστεί από την Ουκρανία και άλλα μέρη του κόσμου, καθώς και κατά τη λήψη μέτρων για την αποκατάσταση της σταθερότητας στη ζωή τους και να διασφαλίσουν την πλήρη ένταξή τους στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία, ιδίως με τους εξής τρόπους:
- α. προστασία από την εκμετάλλευση, την εμπορία ανθρώπων, τη σεξουαλική κακοποίηση και την έμφυλη βία και παρενόχληση, και στήριξη των θυμάτων βίας·
  - β. εξασφάλιση δίκαιης πρόσβασης και δίκαιης μεταχείρισης στην απασχόληση, την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και την εκπαίδευση ενηλίκων, καθώς και της πρόσβασης των παιδιών στην ΠΕΦ και τη σχολική εκπαίδευση·
  - γ. ευέλικτη αντίδραση στην αυξημένη ζήτηση για εγκαταστάσεις ΠΕΦ· και
  - δ. προστασία των διεθνώς αναγνωρισμένων ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους.

33. Να αξιοποιήσουν πλήρως τα ταμεία της ΕΕ, όπως το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Erasmus+ και το Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης, για την προώθηση της ένταξης των μεταναστών, σύμφωνα με τις ανάγκες που προσδιορίζονται σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, και να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες των γυναικών και των κοριτσιών.
34. Να διευκολύνουν τη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας, ιδίως με την ενίσχυση της συμμετοχής των ανδρών στη φροντίδα και της διαθεσιμότητας, της οικονομικής προσιτότητας και της ποιότητας των υπηρεσιών ΠΕΦ για παιδιά, καθώς και των υπηρεσιών φροντίδας για ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρία, με τη βελτίωση του συνδυασμού φροντίδας και εργασίας και με την υποστήριξη της ίσης κατανομής της μη αμειβόμενης εργασίας φροντίδας μεταξύ γυναικών και ανδρών.
35. Να προαγάγουν την καλύτερη κατανόηση και συνειδητοποίηση της ανάγκης για ίση κατανομή της μη αμειβόμενης φροντίδας και της οικιακής εργασίας μεταξύ γυναικών και ανδρών ως προϋπόθεση για την ισότητα των φύλων και να αναπτύξουν και να θεσπίσουν πλαίσιο για την προώθηση της ίσης κατανομής της αμειβόμενης εργασίας και της μη αμειβόμενης εργασίας φροντίδας μεταξύ γυναικών και ανδρών, συμπεριλαμβανομένων μέτρων για τη συμφιλίωση της επαγγελματικής, οικογενειακής και ιδιωτικής ζωής.
36. Να καταπολεμήσουν τόσο τον οριζόντιο όσο και τον κάθετο διαχωρισμό με βάση το φύλο στην αγορά εργασίας, καθώς και στην εκπαίδευση και την έρευνα, ιδίως στο πλαίσιο της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης.
37. Να εξακολουθήσουν να εφαρμόζουν αποτελεσματικά μέτρα για την αντιμετώπιση του οριζόντιου διαχωρισμού στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και τα επαγγέλματα σε όλα τα επίπεδα. Ειδικότερα, να προωθήσουν ενεργά την ίση πρόσβαση των γυναικών και των κοριτσιών στις ΤΠΕ και να αντιμετωπίσουν όλες τις μορφές χάσματος μεταξύ των φύλων στο πλαίσιο αυτό, μεταξύ άλλων με τη βελτίωση των ψηφιακών δεξιοτήτων των γυναικών και των κοριτσιών και τη στήριξη των γυναικών που ακολουθούν σταδιοδρομία στον τομέα των ΤΠΕ, με σκοπό να ενθαρρυνθούν να παραμείνουν στον τομέα των ΤΠΕ.

38. Να προωθήσουν μέτρα για την αντιμετώπιση και την πρόληψη του αυξημένου κινδύνου έμφυλης βίας, συμπεριλαμβανομένων της ενδοσυντροφικής και της ενδοοικογενειακής βίας.
39. Να προαγάγουν την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και της νεολαίας στον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση μέτρων που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης, σε όλους τους τομείς, και με βάση τα υφιστάμενα δεδομένα. Να ενισχύσουν τη συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών, τους κοινωνικούς εταίρους και τις οργανώσεις για τα δικαιώματα των γυναικών, καθώς και με τις οργανώσεις νεολαίας και την ακαδημαϊκή κοινότητα, κατά τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των εν λόγω μέτρων.
40. Να παράσχουν στήριξη, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδοτικής, σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που προωθούν την ισότητα των φύλων, ιδίως σε οργανώσεις για τα δικαιώματα των γυναικών, δεδομένου ότι έχουν πληγεί σοβαρά από την παγκόσμια οικονομική κρίση και οι υπηρεσίες που παρέχουν παρουσιάζουν αυξανόμενη ζήτηση ως αποτέλεσμα της κρίσης.

ΚΑΛΕΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ, σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές ιδιαιτερότητες των κρατών μελών και με σεβασμό του ρόλου και της αυτονομίας των κοινωνικών εταίρων:

41. Να προωθήσουν την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών και να διασφαλίσουν ότι η εφαρμογή των πολιτικών ανάκαμψης μετά την πανδημία λαμβάνει υπόψη τόσο την ηλικία όσο και το φύλο. Να μεριμνήσουν περισσότερο ώστε να διασφαλίσουν ότι οι ειδικές ανάγκες των πλέον ευάλωτων ομάδων λαμβάνονται πλήρως υπόψη καθ' όλη τη διάρκεια της εφαρμογής αυτών των πολιτικών.
42. Να διασφαλίσουν ότι κατά την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας προς την Ουκρανία λαμβάνεται υπόψη η διάσταση του φύλου και καλύπτονται οι ανάγκες των γυναικών, των ανδρών, των κοριτσιών και των αγοριών που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, καθώς και όλων των διαφορετικών ομάδων οι οποίες διατρέχουν κίνδυνο περιθωριοποίησης, συμπεριλαμβανομένων των εθνοτικών μειονοτήτων, όπως η κοινότητα των Ρομά, τα άτομα ΛΟΑΤΙ, οι ηλικιωμένοι, τα άτομα με αναπηρία και οι θρησκευτικές μειονότητες.

43. Να προωθήσουν την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την απασχόληση των νέων, ιδίως των γυναικών, στον τομέα των καινοτόμων πράσινων και ψηφιακών τεχνολογιών.
44. Να υποστηρίξουν έναν ουσιαστικό διάλογο με τη νέα γενιά και να προωθήσουν την ισόρροπη ως προς το φύλο και ενεργό συμμετοχή των νέων στη χάραξη πολιτικής και τη λήψη αποφάσεων σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και σε όλους τους σχετικούς τομείς πολιτικής της Ένωσης. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην αύξηση της ίσης και ουσιαστικής συμμετοχής κοριτσιών και γυναικών στη χάραξη πολιτικής και τη λήψη αποφάσεων.
45. Να προωθήσουν την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και της νεολαίας σε όλες τις έρευνες, αποφάσεις και πολιτικές που σχετίζονται με την ψηφιακή και την πράσινη μετάβαση.
46. Να συλλέξουν και να διαδώσουν δεδομένα ανά ηλικία και ανά φύλο, ιδίως δεδομένα για την ενεργειακή φτώχεια και να προωθήσουν την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε όλες τις πολιτικές που σχετίζονται με την ενεργειακή φτώχεια.

ΚΑΛΕΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

47. Κατά την αξιολόγηση της εφαρμογής του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στον τρόπο με τον οποίο οι στόχοι της ισότητας των φύλων και των ίσων ευκαιριών για όλους και η ενσωμάτωση των εν λόγω στόχων ελήφθησαν υπόψη στα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και στην υλοποίησή τους.

Έγγραφα αναφοράς

1. Διοργανικό έγγραφο της ΕΕ

Ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων

https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_el.pdf

2. Νομοθεσία της ΕΕ

Οδηγία 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής (ΕΕ L 180 της 19.7.2000, σ. 22)

Οδηγία 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία (ΕΕ L 303 της 2.12.2000, σ. 16)

Οδηγία 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 2001, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές παροχής προσωρινής προστασίας σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων και μέτρα για τη δίκαιη κατανομή των βαρών μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά την υποδοχή και την αντιμετώπιση των συνεπειών της υποδοχής αυτών των ατόμων (ΕΕ L 212 της 7.8.2001, σ. 12)

Οδηγία 2004/113/ΕΚ του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2004, για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών (ΕΕ L 373 της 21.12.2004, σ. 37)

Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης (αναδιατύπωση) (ΕΕ L 204 της 26.7.2006, σ. 23)

Οδηγία (ΕΕ) 2019/1158 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, σχετικά με την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής για τους γονείς και τους φροντιστές και την κατάργηση της οδηγίας 2010/18/ΕΕ του Συμβουλίου (ΕΕ L 188 της 12.7.2019, σ. 79)

Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17)

3. Συμβούλιο

Ψήφισμα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, συνελθόντων στο πλαίσιο του Συμβουλίου, σχετικά με πλαίσιο ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα της νεολαίας: η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη νεολαία 2019-2027 (ΕΕ C 456 της 18.12.2018, σ. 1)

Σύσταση του Συμβουλίου, της 30ής Οκτωβρίου 2020, για μια γέφυρα προς την απασχόληση – ενίσχυση των εγγυήσεων για τη νεολαία και για την κατάργηση της σύστασης του Συμβουλίου, της 22ας Απριλίου 2013, για τη θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία (ΕΕ C 372 της 4.11.2020, σ. 1)

Σύσταση του Συμβουλίου, της 10ης Μαρτίου 2014, σχετικά με ένα ποιοτικό πλαίσιο για τις περιόδους πρακτικής άσκησης (ΕΕ C 88 της 27.3.2014, σ. 1)

Σύσταση του Συμβουλίου για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά (ΕΕ L 223 της 22.6.2021, σ. 14)

Σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με τη διασφάλιση δίκαιης μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα (ΕΕ C 243 της 27.6.2022, σ. 35)

Όλα τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ισότητα των φύλων και άλλα συναφή θέματα, συμπεριλαμβανομένων ιδίως των κάτωθι αναφερόμενων:

- Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη μετάβαση σε αγορές εργασίας χωρίς αποκλεισμούς (7017/15)
- Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ενίσχυση των δεξιοτήτων των γυναικών και των ανδρών στην αγορά εργασίας της ΕΕ (6889/17)
- Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με ενισχυμένα μέτρα για να μειωθεί ο οριζόντιος διαχωρισμός με βάση το φύλο στην εκπαίδευση και την απασχόληση (15468/17)
- Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη γεφύρωση του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων: κυριότερες πολιτικές και μέτρα (10349/19)
- Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομία της ευημερίας (13432/19)
- Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με οικονομίες ίσων ευκαιριών ως προς το φύλο στην ΕΕ: Η μελλοντική πορεία – Απολογισμός των 25 ετών εφαρμογής της πλατφόρμας δράσης του Πεκίνου (14938/19)
- Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την αντιμετώπιση του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων: Αποτίμηση και καταμερισμός της αμειβόμενης εργασίας και της μη αμειβόμενης εργασίας φροντίδας (13584/20)
- Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την τηλεργασία (9747/21)
- Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τον κοινωνικοοικονομικό αντίκτυπο της νόσου COVID-19 στην ισότητα των φύλων (8884/21)
- Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τον αντίκτυπο της τεχνητής νοημοσύνης στην ισότητα των φύλων στην αγορά εργασίας (14750/21)

4. Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Η διακήρυξη του Πόρτο, η οποία υπεγράφη από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων στις 8 Μαΐου 2021

<https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2021/05/08/the-porto-declaration/>

5. Τριάδα Προεδριών

Δήλωση της τριάδας Προεδριών σχετικά με την ισότητα των φύλων, η οποία υπεγράφη από τη Γαλλία, την Τσεχική Δημοκρατία και τη Σουηδία (Ιανουάριος 2022)

6. Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων (8090/21)

Η ευρωπαϊκή στρατηγική για τη φροντίδα (COM (2022) 440 final)

Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο: Έκθεση επανεξέτασης σχετικά με την εφαρμογή του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (COM (2022) 383 final) Σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση και την ένταξη για την περίοδο 2021-2027 (COM (2020) 758 final)

Έκθεση του 2022 για την ισότητα των φύλων στην ΕΕ (7006/1/22 REV 1)

Μια Ένωση ισότητας – Στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025 (6678/20)
(Κωδικός αναφοράς της Επιτροπής: COM(2020) 152 final)

Το σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων (6649/21 + ADD 1 + ADD 2)

Energy Poverty in the EU (Ενεργειακή φτώχεια στην ΕΕ)

https://energy.ec.europa.eu/topics/markets-and-consumers/energy-consumer-rights/energy-poverty_en

Women in the digital age, 2018 (Οι γυναίκες στην ψηφιακή εποχή)

[Women in the digital age \(Οι γυναίκες στην ψηφιακή εποχή\) – Υπηρεσία Εκδόσεων της ΕΕ \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/equality/women-digital-age)

7. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 7ης Απριλίου 2022, σχετικά με την ενωσιακή προστασία για παιδιά και νέους που αναγκάζονται να εγκαταλείψουν την Ουκρανία λόγω του πολέμου (2022/2618(RSP))

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 17ης Φεβρουαρίου 2022, σχετικά με την ενδυνάμωση της ευρωπαϊκής νεολαίας: απασχόληση και κοινωνική ανάκαμψη μετά την πανδημία (2021/2952(RSP))

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 21ης Ιανουαρίου 2021, σχετικά με την πρόσβαση σε αξιοπρεπή και οικονομικά προσιτή στέγαση για όλους (2019/2187(INI))

Gender Perspective on Access to Energy in the EU (Η διάσταση του φύλου όσον αφορά την πρόσβαση στην ενέργεια στην ΕΕ): Μελέτη για την επιτροπή FEMM

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/596816/IPOL_STU\(2017\)596816_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/596816/IPOL_STU(2017)596816_EN.pdf)

Women, Gender Equality and the Energy Transition in the EU (Γυναίκες, ισότητα των φύλων και ενεργειακή μετάβαση στην ΕΕ), μελέτη κατόπιν αιτήματος της επιτροπής FEMM

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/608867/IPOL_STU\(2019\)608867_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/608867/IPOL_STU(2019)608867_EN.pdf)

8. Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την ισότητα των φύλων (EIGE)

Gender Equality and the socio-economic impact of the COVID-19 pandemic (Ισότητα των φύλων και κοινωνικοοικονομικές συνέπειες της πανδημίας COVID-19), 26 Μαΐου 2021

<https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-and-socio-economic-impact-covid-19-pandemic>

Gender and energy (Φύλο και ενέργεια)

<https://eige.europa.eu/publications/gender-and-energy>

Young women and men in the aftermath of the COVID-19 pandemic (Νέες γυναίκες και νέοι άνδρες στον απόηχο της πανδημίας COVID-19). Σύνοψη πολιτικής. (4 Οκτωβρίου 2022)

<https://eige.europa.eu/publications/young-women-and-men-aftermath-covid-19-pandemic>

Poverty, gender and lone parents in the EU (Φτώχεια, φύλο και μόνοι γονείς στην ΕΕ)

<https://eige.europa.eu/publications/poverty-gender-and-lone-parents-eu>

9. Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (ΕΟΚΕ) με θέμα την ισότητα των φύλων (SOC/731-EESC-2022)

Τηλεργασία και ισότητα των φύλων – Προϋποθέσεις ώστε η τηλεργασία να μην οξύνει την άνιση κατανομή μεταξύ ανδρών και γυναικών της μη αμειβόμενης φροντίδας και των οικιακών εργασιών, και ώστε να αναδειχθεί σε μέσο προώθησης της ισότητας των φύλων (SOC/662-EESC-2020)

Υβριδική διάσκεψη για την οικονομικά προσιτή και αξιοπρεπή στέγαση στην ΕΕ, 6 Ιανουαρίου 2022

https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/en_conclusions_affordable_and_decent_housing_in_the_eu.pdf

10. Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας (Eurofound)

Eurofound (2021), «Impact of COVID-19 on young people in the EU» (Αντίκτυπος της COVID-19 στους νέους και τις νέες στην ΕΕ), Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο

11. Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat)

One in five people in the EU at risk of poverty or social exclusion (Ένας στους πέντε ανθρώπους στην ΕΕ διατρέχει κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού)

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20211015-1>

Material and social deprivation rate by age and sex (Ποσοστό υλικής και κοινωνικής στέρησης ανά ηλικία και φύλο)

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ilc_mdsd07&lang=en

Rents up by 17%, house prices by 45% since 2010 (Αύξηση των ενοικίων κατά 17 % και των τιμών των κατοικιών κατά 45 % από το 2010)

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20220708-1>

Living conditions in Europe – poverty and social exclusion (Συνθήκες διαβίωσης στην Ευρώπη – φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός)

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Living_conditions_in_Europe_-_poverty_and_social_exclusion#Key_findings

12. Παγκόσμια Τράπεζα

Global Growth to Slow through 2023, Adding to Risk of ‘Hard Landing’ in Developing Economies (Επιβράδυνση της παγκόσμιας ανάπτυξης το 2023 – κίνδυνος «απότομης προσγείωσης» για τις αναπτυσσόμενες οικονομίες) (δελτίο Τύπου αριθ. 2022/038/EFI)

13. Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών

Πύλη επιχειρησιακών δεδομένων / Κατάσταση των προσφύγων στην Ουκρανία

<https://data2.unhcr.org/en/situations/ukraine>

Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες / Ουκρανία: Εσωτερικώς εκτοπισθέντα άτομα

<https://www.unhcr.org/ua/en/internally-displaced-persons>

Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες / Κατάσταση έκτακτης ανάγκης στην Ουκρανία

<https://www.unrefugees.org/emergencies/ukraine/>

14. Διεθνής Οργάνωση Εργασίας

Global Employment Trends for Youth 2022: Europe and Central Asia (Παγκόσμιες τάσεις απασχόλησης για τη νεολαία 2022: Ευρώπη και Κεντρική Ασία)

https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/documents/briefingnote/wcms_853326.pdf